

ЕНЕРГИЕН ФОРУМ 2022

ПРИЛОЖЕНИЕ ПО МЕТОДА „ПОЛЗА РАЗХОДИ“ ЗА ОЦЕНКА И ПРОГНОЗИРАНЕ НА УПРАВЛЯЕМИ СВЕТОДИОДНИ ОСВЕТИТЕЛНИ УРЕДБИ

Димитров Ц.Д. ,Самет И.И. ,Тодоров В.В.
ТУ ВАРНА, МГУ СОФИЯ

APPLICATION TO THE BENEFIT COST METHOD FOR EVALUATION AND FORECASTING OF CONTROLLED LED LIGHTING SYSTEMS

Dimitrov Ts.D. ,Samet I.I. ,Todorov V.V.
TU VARNA, MGU SOFIA

Resume: *In recent years, the use of the “Benefit Cost” method for various electrical engineering studies has been adopted under EU guidelines. This method allows for a complex analysis of economic characteristics consistent with the method of discounted introduced in credit systems.*

I. Въведение

Последните години е възприет по указания на ЕС използване на метода „Полза Разходи“ за различни изследвания в електротехниката. Този метод дава възможност за комплексен анализ на икономически характеристики съобразени с метода за дисконтиране, въведен в кредитните банкови системи.

II. Изложение

В съответствие с методиката, представена в [1,2,3] икономическата оценка се прави чрез показателя нетна сегашна стойност (NVP). За по-добър се приема проекта с по-висок NVP. Критерий за икономическа ефективност са ПГР Z , определени с израза (1). След корекция в съответствие със дисконтирането на всички показатели, се записва израза:

$$Z = r.K + C \quad (1)$$

където: r – реален лихвен процент

В съответствие с реалната икономическа ситуация в страната, съста-

вящите на (2) може да се приемат както следва :

$$F_H = 14 \% ; v = 5 \% \quad (2)$$

Следователно, за r се получава стойността:

$$r = \frac{F_{H-B}}{1+v} \cdot 100 = \frac{0,14 - 0,05}{1 + 0,05} \cdot 100 = 8.57 \% \quad (3)$$

Оптимизационната задача изисква сравняване минимум на два варианта. Разглеждаме част от действаща светодионна улична ОУ, в случая като при първи вариант е реализирана с 620 бр. осветители модел Philips 3030, SMD диоди с единична мощност 100W, светлоотдаваемост 126 lm/W и цветна температура CCT = 5000 K (улицата е категоризирана в клас ME 3). Като опция е планирано да се изгради система за управление на технологията Zigbee (0-10V), чрез която да се осъществява димиране на LED източниците и това е вторият разглеждан вариант.

За съществуващият първи вариант, капиталовложенията K имат стойност $K_1 = 185\ 600$ лв. , а за вторият вариант е определено $K_2 = 224\ 800$ лв. Годишните експлоатационни разходи в първи вариант се определят в дисконтиран вид и включват разходите за ел.енергия, за смяна на изгорели източници и почистване на осветителите S и за разходи за амортизационни отчисления C_a . Общата стойност на тези разходи е $C_1 = 48\ 700$ лв. При вторият вариант след въвеждане на система за управление, общите разходи се редуцират вследствие на постигнатата икономия на ел.енергия в резултат на димирането на осветлението. В същото време обаче, те се увеличават поради необходимостта от поддръжка на системата за управление. Определени са сумарни експлоатационни разходи за този вариант $C_2 = 35560$ лв.

Приведените годишни разходи за първи Z_1 и втори Z_2 вариант в съответствие с израза (1) са:

$$Z_1 = 0,085 \cdot 185600 + 48\ 700 = 64476 \text{ лв.}; \quad (4)$$

$$Z_2 = 0,085 \cdot 224800 + 35560 = 54668 \text{ лв.}$$

Следователно, годишния икономически ефект ΔZ от въвеждане на система за управление на светодиодното ОУ е:

$$\Delta Z = Z_1 - Z_2 = 9808 \text{ лв} \quad (5)$$

Срока на откупване на системата за управление се определя от израза:

$$T_{\text{отк}} = \frac{K_2 + K_1}{C_1 - C_2} = \frac{224800 + 185600}{48700 - 35560} = 2.98 \text{ г.} \approx 3 \text{ г.} \quad (6)$$

В табл.1 е предоставен сравнителен анализ на разглежданите варианти

Табл.1 Сравнителен анализ за разглежданите варианти

Вариант	K[лв]	C[лв]	$3 = r.K + C$	$T_{отк}[r.]$
Първи (съществуващ)	$K_1 = 185600$ лв	$C_1 = 48700$ лв	$3_1 = 64476$ лв	$T_{отк} = \frac{K_2 + K_1}{C_1 - C_2} = 2,98[r]$
Втори (със система за управление)	$K_2 = 224800$ лв	$C_1 = 35560$ лв	$3_2 = 54668$ лв	
Разлика	$K = 39200$ лв	$C_1 = 13140$ лв	$3_1 = 9808$ лв	

Изграждането на система за управление ще осигури постоянна годишна икономия от експлоатационни разходи в размер на $\Delta C = 13140$ лв. Дисконтираната годишна икономия от експлоатационни разходи ΔC_d се определя с помощта на израза:

$$\Delta C_d = \Delta C (1+r)^{-t} \quad (7)$$

където: t – дискретизация на разглеждания период T с продължителност 1 година.

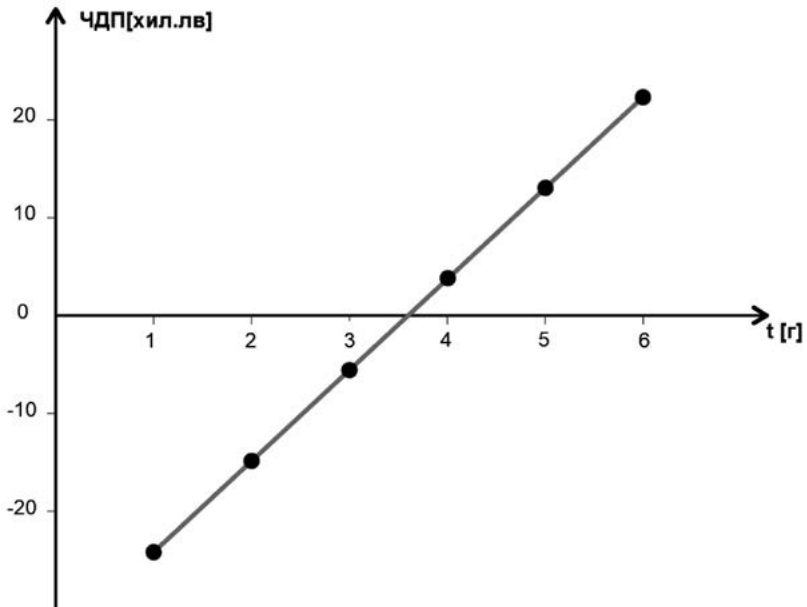
Определянето на чистата дисконтирана печалба ЧДП при положение, че годишната икономия на експлоатационни разходи е постоянна величина, става в съответствие с израза (8), който се записва по следния начин:

$$\text{ЧДП} = \Delta C \frac{1 + (1+r)^t}{r} - \Delta K[\text{лв}] \quad (8)$$

В табл.2 са представени стойностите за ΔK , ΔC , ΔC_d и ЧДП за 6 годишен период на изследване с дискретизация 1 год. На фиг.1 е представена графична интерпретация на зависимостта $\text{ЧДП} = f(t)$ за същия период. Дисконтирания срок на откупуване T съответства на $\text{ЧДП} = 0$ и това е точката в която кривата пресича абсцисната ос, като приблизителната стойност е $T \approx 3,52$. Вижда се че дисконтирания и недисконтирания срок на откупуване се различават като относителната разлика е около 15%.

Табл.2 Дисконтирани показатели за управляема светодиодна уредба

Период на дискретизация t[r]	Разлика в капиталовложенията K[лв]	Постоянна година икономия на експлоатационни разходи C[лв]	Дисконтирана икономия на експлоатационни разходи $\Delta C_d = \Delta C(1+r)^{-t}$ [лв]	Чиста дисконтирана печалба $ЧДП = \Delta C \frac{1+(1+r)^{-t}}{r} - \Delta K$ [лв]
1	39200	13140	12110	-27080
2	39200	13140	11162	-16343
3	39200	13140	10285	-5607,9
4	39200	13140	9479	3485,7
5	39200	13140	8735	12618
6	39200	13140	8051	20532

Фиг.1 Графична интерпретация на зависимостите $ЧДП = f(t)$

Направеното изследване дава основание да се препоръча изграждане на управляемо светодиодно ОУ с възможност за димиране. Изчисле-

ните капиталовложения за този вариант са с около 17% по-високи, но при него се реализират с около 27% по-малки експлоатационни разходи, което води до намаляване на ПГР с около 16% и реализиране на годишна печалба в размер на около 10 хил. лв в годишен разрез, при дисконтиран срок на откупуване с около 15% по-голям.

III. Заключение

Разработената постановка може да послужи като базисна методика за провеждане на изследователска дейност при други изходни параметри и съществени фактори на управляеми светодиодни ОУ. Това ще даде възможност за постигане на значителен технико-икономически ефект в това направление.

ЛИТЕРАТУРА

- [1]. Пачаманов А.С. , Облъчвателни уредби ,ТУ- София , 1998г.
- [2]. Николай Василев, Кирил Късев , Интелигентно външно осветление с адаптивно управление, София, 2015-ISBN 978-619-160-562-6.
- [3]. Киров Р.М ,Матев Д.П , Гюров В.Н ,Изследване на технико-икономическата целесъобразност на система за автоматизирано управление на улично осветление , XIV Рационална конференция по осветление с международно участие BulLight 2010, Варна 2010, ISSN 1314-0787.